

Vraagstuk 1 (26 punten)

Onderdeel a (9 punten):

- 3 punten: $p \pm z \sqrt{\frac{p(1-p)}{n}}$
1 punt: $p = 0,7$
3 punten: $z = \text{invNorm}(.975) = 1,9600$
2 punten: $< 0,6365 ; 0,7635 >$

Onderdeel b (8 punten):

- 2 punten: $n \geq p(1-p) \frac{z^2}{a^2}$
2 punten: $n \geq 0,25 \frac{z^2}{a^2}$ ("worst case")
2 punten: $a = 0,05$
2 punten: $n \geq 385$

Onderdeel c (9 punten):

- 2 punten: toetsingsgrootheid = $\underline{k} \sim \text{bin}(n = 200; \pi = 0,8)$, mits H_0 waar
Eventueel: $\underline{k} \approx N(\mu=160; \sigma=\sqrt{32})$, mits H_0 waar
 $k = 140$
2 punten: $p\text{-waarde} = P(\underline{k} \leq 140)$
2 punten: $p\text{-waarde} = \text{binomcdf}(200, .8, 140) = 0,0005$
Eventueel: $\text{normalcdf}(-10^{10}, 140.5, 160, \sqrt{32}) = 0,0003$
3 punten: $p\text{-waarde} \leq \alpha$; verwerp H_0
mbv $\text{invNorm}(0.05, 160, \text{sqrt}(32)) = 150.6952$, 140 is kleiner etc

Vraagstuk 2 (21 punten)

Onderdeel a (11 punten):

- 3 punten: H_0 : geen samenhang; H_1 : wel samenhang
2 punten: $e_{1,1} = 23,6$; $e_{1,2} = 35,4$; $e_{2,1} = 32,4$; $e_{2,2} = 48,6$; $e_{3,1} = 104$; $e_{3,2} = 156$
 $\chi^2 = 117,0066$
4 punten: $Z = < g_{2*1=2; 0,95} = 5,99 ; \rightarrow >$
2 punten: $\chi^2 \in Z$; H_0 verwerpen; er is dus sprake van samenhang tussen politieke voorkeur en begrip voor Trump
NB: indien de rijen 1 en 2 worden samengevoegd, omdat $o_{12} < 5$, dan: - 2 punten

Onderdeel b (10 punten):

- 2 punten: H_0 : representatief; H_1 : niet representatief
3 punten: $e_1 = 76$; $e_2 = 64$; $e_3 = 260$; $\chi^2 = 8,3183$
3 punten: $Z = < g_{2; 0,95} = 5,99 ; \rightarrow >$
2 punten: $\chi^2 \in Z$; H_0 verwerpen; er is dus geen sprake van representativiteit

Vraagstuk 3 (29 punten)

Onderdeel a (8 punten):

- 2 punten: $\langle \bar{x} - t_{n-1;1-0,5\alpha} \frac{s}{\sqrt{n}}; \bar{x} + t_{n-1;1-0,5\alpha} \frac{s}{\sqrt{n}} \rangle$
1 punt: $n = 9; s = 117,17$
3 punten: $t_{8;0,975} = 2,306$
2 punten: $< 2500,1053; 2680,2347 >$

Onderdeel b (9 punten):

- 2 punten: H_0 : varianties zijn gelijk en H_1 : varianties zijn verschillend
2 punten: $f \sim F(df_1 = 8; df_2 = 10)$, met $f = \frac{s_x^2}{s_y^2} = \frac{117,17^2}{144,95^2} = 0,6534$ (mits H_0 waar)
3 punten: $Z = < \leftarrow; \frac{1}{4,30} = 0,23 > \cup < 3,85; \rightarrow >$
2 punten: omdat $f \notin Z$, verwerpen we H_0 niet; dus varianties zijn gelijk

Onderdeel c (9 punten):

- 2 punten: $H_0: \mu_x = \mu_y$ en $H_1: \mu_x > \mu_y$
3 punten: $t \sim t(df = 18)$, met $t = \frac{(\bar{x} - \bar{y}) - (\mu_x - \mu_y)}{\sqrt{(\frac{1}{n} + \frac{1}{m}) s_p^2}} = \frac{264,52}{59,9228363} = 4,4143$ (mits H_0 waar)
3 punten: $Z = < t_{18;0,95} = 1,734; \rightarrow >$
1 punt: $t \in Z$; dus H_0 verwerpen; mannen scoren hoger

alternatief:

- 2 punten: $H_0: \mu_x = \mu_y$ en $H_1: \mu_x > \mu_y$
5 punten: $Z = < s_v * t_{18;0,95} = 59,9228363 * 1,734 = 103,9062; \rightarrow >$
2 punten: $v = 264,52 \in Z$; dus H_0 verwerpen; mannen scoren hoger

- opmerkingen: max. 4 punten: bij gebruik Z-toets
max. 6 punten: bij gebruik "separate variance"

Onderdeel d (3 punten):

- 3 punten: $v > s_v * t_{18;0,95} = 59,9228363 * 1,734 = 103,9062$

Vraagstuk 4 (24 punten)

Onderdeel a (6 punten):

- 6 punten: $r = 0,8385$ (m.b.v. GRM)
Eventueel: $r = (2450 - 6 \cdot 16 \cdot 24) / \sqrt{((1822 - 6 \cdot 16^2) \cdot (3562 - 6 \cdot 24^2))} = 146 / \sqrt{(286 \cdot 106)} = 0,8385$

Onderdeel b (8 punten):

- 5 punten: $y = 15,83216783 + 0,5104895105x$ (m.b.v. GRM)
3 punten: bij $x = 15$ hoort een voorspelling ter grootte van 23,4895

Onderdeel c (10 punten):

- 2 punten: H_0 : geen verschil in verkoop / $\mu_v = 0$ en H_1 : stijging van de verkoop / $\mu_v > 0$
3 punten: toetsingsgrootte is $t \sim t(df = 5)$, met $t = \frac{8-0}{\sqrt{\frac{4,472135955^2}{6}}} = 4,38178046$
3 punten: $Z = < t_{5;0,95} = 2,015; \rightarrow >$
2 punten: $t = 4,3818 \in Z$; H_0 verwerpen; er is dus sprake van een stijging

Alternatief: bereken gem en sd voor en na: (16,7.563) en (24,4.604) pooled variance wordt:
 $s = \sqrt{(sv^2/6 + sn^2/6)} = 3.1847$
 $t = 8 / sp = 2.2132$